

RAŠYBOS PRATIMAI

Atsakymai pateikti po visų rašybos užduočių

1 užduotis. **Irašykite praleistas balse:**

Šv_turys, šv_tuoklė, r_šulys, išk_šulys, gri_tis, rij_nas, k_rinys, si_vykla, dži_vėšiai, tr_kumas, sv_lėšiai, išš_kis, b_stinė, dirbanči_jų, žinom_sias, sekt_si, kreipt_si, gal_sti, sk_stis, m_stas, tr_šos, t_sėti, dr_sumas, dr_skomas, _žuolinis, ž_slai, ž_stas, gl_žtantis, aps_lo, sutr_šęs, b_linti, gr_siantis, sug_dęs, keliolik_, priešinin_si, kreipim_sis, maloni_sias, artimiaus_jai, artimiaus_ja.

2 užduotis. **Irašykite praleistas raides:**

1. Vaikai, bast_si (veik. r. būt. kart. l. dalyvis) apie didž_ją br_stą, rado prie išs_kusio upelio _žuolinį baslį. 2. V. Krėvė puik_jame savo k_rinyje „Skerdžius“ kalba apie Lapiną, parodo jo rūpinim_si nuostab_siais Dzūkijos miškais, t_sančiais abipus Nemuno. 3. Žemdirbiai gerai patr_šė dirvas ir pagr_stai m_sto apie gerą derlių, kurį gaus_kit_met. 4. Už keliolik_litų nusipirkau por_kilogramų išsirpusių tr_šnių. 5. Tėvas pagr_sė dukter_, kad ji nedr_stų, gr_ždama iš mokyklos, eiti pro s_vartyną. 6. Skausmas t_syk dr_skė krūtinę, jautė, kad m_žta jėgos. 7. Stovi r_žydamasis, nesir_ždamas imti _sočio su šaltu vandeniu. 8. Į šiuos sp_stus an_kart pakliuvo _pač daug balt_j_kiškių. 9. Dr_bantis žvėriukas ėmė _nirtingai blaškytis po narvą. 10. Brolis atkirto, kad nieko nebij_s ir nieko bloga jam neatsitiks_. 11. Mano jauniaus_jai pusseser_ ir vyresn_j_seser_ šiandien sukanka septyniolik_metų. 12. Jei jis visada taip elgt_si, nereikėtų raudonuoti. 13. Nejaukią rudens naktį kažkas pasibeldė į laukuj_duris, užskl_stas ažuoliniu skl_sčiu – vidu_esantiems išg_stis sukaustė s_narius. 14. Jis sakėsi ieškos_s darbo kitur, bet užg_susios jo akys kalbėjo, kad viltys gauti darbo m_žta, g_sta, _ra. 15. Miškas stovi priešais, įkvip_s sakais ir p_vančių lapų tr_nėsiu. 16. Aš niekada nenustojau šiuo žmogum gėrėj_sis ir didž_v_sis. 17. G_stant saulei baigė tr_šti saulėgr_žas.

3 užduotis. **Irašykite praleistas priebalse:**

3.1. Bai_štus, pu_seserė, papra_čiausiai, sugrė_tas, bar_čiai, skru_džių, pavy_džiui, ank_čiau, sta_telėjo, pralei_damas, u_šalęs, u_gožtas, ber_ždžiai, prošvai_čių, li_diniai, u_simerkęs, gū_čioti, svar_čiai, gaile_čio, žny_telėjo, sten_davosi, tru_dyti, dū_tantis.

3.2. Abitur_entas, abstrakc_onizmas, ad_utantas, bril_antas, delfinar_umas, inic_atyva, in_ekcija, instituc_a, konfidenc_aliai, mak_ažas, man_akas, mar_onetė, patr_archalinis, repatri_uoti, sen_oras, ser_alas, stad_onas, zod_akas.

4 užduotis. **Suskiaustus žodžius parašykite kartu arba atskirai:**

1. (Gal būt) dar (ne per vėlu) mokyti. 2. (Ne veltui) sakoma, kad (ne viskas) auksas, kas auksu žiba. 3. (Gal gi) tai ir tiesa, bet (per ne lyg) skaudi. 4. (Ne kokia) ta sodyba, bet (vis gi) sava, artima. 5. Jis (žūt būt) norėjo būti (ne be paskutinis). 6. Jis (per daug) atkaklus, kad (tuoj pat) pasiduotų. 7. Aš ši tą žinojau, bet turbūt (ne viską). 8. (Ne visiškai) supratau, ką sakei. 9. (Iš tikrųjų) plaukikas plaukė (ne pasroviui). 10. Gali nupirkti ir (ne vieną) kilogramą, (vis tiek) nebus (per daug). 11. (Ne be toks) aš jau mažas ir (ne kvailėsnis) už brolių. 12. Čia kažkas (ne visai) aišku. 13. Ar (ne per anksti) atsikėliau? 14. (Ne be pirmą kart) jis grįžta namo (ne laiku). 15. (Ne esminių) pastabų (ne išbraukė), o taip ir paliko. 16. Pastangos buvo (ne perniek). 17. (Ne jau gi) tau (ne laisvė) rūpi, o turtas? 18. Turbūt (ne kiekvienas) supras, kas čia padaryta (ne taip). 19. (Net gi) čia tu (per nelyg) drąsus. 20. (Kodėl gi) išvertei (ne pažodžiui)? 21. Jis (ne pirmas), bet ir (ne paskutinis). 22. (Vis tiek)

(kas dien) tave matysiu. 23. (Ne jaugi) (ne manai), kad (vos tik) padarysi klaidą, (tuoj pat) liksi vienišas? 24. Dabar jis rašo (ne blogiau) už daugelį žurnalistų ir rašytojų.

5 užduotis. **Reikiamus žodžius parašykite didžiosiomis raidėmis:**

mažieji grįžulo ratai, telšių žemaitės vidurinė mokykla, šiaulių miesto taryba, trys karaliai, šri lankos demokratinė socialistinė respublika, antrasis pasaulinis karas, lietuvių kalbos draugija, vakarų europa, pusiaujo gvinėjos respublika, petras pirmasis, šiaurės žvaigždė, kuršių nerija, vilniaus pedagoginio universiteto lituanistikos fakulteto didaktinės lingvistikos institutas, lietuvių lyginamosios literatūros asociacija, atgimimo epocha, renesansas, akmens amžius, vytauto didžiojo universiteto raštinė, UAB šiuolaikinio meno centras, ukmergės komunalinis ūkis, jungtinė didžiosios britanijos ir šiaurės airijos karalystė, jungtiniai arabų emyratai, nacionalinė martyno mažvydo biblioteka, maironio lietuvių literatūros muziejus, teisės departamento juridinis skyrius, europos komisija, viešoji įstaiga varėnos ligoninė, baltijos asamblėja, naujasis testamentas, marijampolės savivaldybės administracijos teisės departamento juridinis skyrius.

6 užduotis. **Ištaisykite rašybos klaidas:**

1. Jis buvo pasaulinio mąsto muzikos įrašų specialistas. 2. Jubilijatas maloniai šnekučiavosi su senu pažystamu. 3. Gražos gavau dvyliką litų. 4. Nuo jūros padvelkė gairus vėjalis. 5. Nusipirkau porą kilogramų išsirpusių tręšnių. 6. Ant užšalusios upės joks pavojus negrėsia. 7. Dėl kairiojo šlaunikaulio, žastikaulio ir šonkaulių lužių bei patirto šoko garbaus amžiaus kaunietis atsidurė ligoninėje. 8. Prašymo nustebintas pareigūnas davė leidimą dar kartą tirti surastos mergaitės kūną. 9. Plečia savo veiklą ir paramą rytų Lietuvos lietuviams draugijos entuzijastai Utenoje, Kaišiadoryse ir kitose miestuose. 10. Vilijampolėje visdažniau atsiranda skoningos architektūros, kuri liudyja apie kitokio gyvenimo perspektyvas.

RAŠYBOS PRATIMŲ ATSAKYMAI

1 užduoties atsakymai:

Švyturys, švytuoklė, ryšulys, iškyšulys, griūtis, rijūnas, kūrinys, siuvykla, džiūvėsiai, trūkumas, svilėsiai, iššūkis, būstinė, dirbančiųjų, žinomasias, sektūsi, kreiptūsi, galasti, skūstis, mastas, trąšos, tesėti, drąsumas, draskomas, ažuolinis, žąslai, žastas, glėžtantis, apsalas, sutrešęs, balinti, gresiantis, sugedęs, keliolika, priešinimasi, kreipimasis, maloniąsias, artimiausiajai, artimiausiaja.

2 užduoties atsakymai:

1. Vaikai, bastęsi (veik. r. būt. kart. 1. dalyvis) apie didžiąją brastą, rado prie išsekusio upelio ąžuolinį baslį. 2. V. Krėvė puikiajame savo kūrinyje „Skerdžius“ kalba apie Lapiną, parodo jo rūpinimąsi nuostabiais Dzūkijos miškais, tįsančiais abipus Nemuno. 3. Žemdirbiai gerai patręšę dirvas ir pagristai mašto apie gerą derlių, kurį gausią kitamet. 4. Už keliolika litų nusipirkau porą kilogramų išsirpusių trešnių. 5. Tėvas pagrasė dukteriai, kad ji nedrįstų, grįždama iš mokyklos, eiti pro savartyną. 6. Skausmas tašyk draskė krūtinę, jautė, kad mažta jėgos. 7. Stovi ražydamasis, nesiryždamas imti asočio su šaltu vandeniu. 8. Į šiuos spastus anąkart pakliuvo ypač daug baltųjų kiškių. 9. Drebantis žvėriukas ėmė inirtingai blaškytis po narvą. 10. Brolis atkirto, kad nieko nebijas ir nieko bloga jam neatsitiks. 11. Mano jauniausiajai pusseserei ir vyresniajai seseriai šiandien sukanka septyniolika metų. 12. Jei jis visada taip elgtųsi, nereikėtų raudonuoti. 13. Nejaukią rudens naktį kažkas pasibeldė į laukujes duris, užsklęstas ąžuoliniu sklėsčiu – viduj esantiems išgastis sukaustė šanarius. 14. Jis sakėsi ieškosiąs darbo kitur, bet užgesusios jo akys kalbėjo, kad viltys gauti darbo mažta, gęsta, yra. 15. Miškas stovi priešais, ikvipės sakais ir pūvančių lapų trūnėsiu. 16. Aš niekada nenustojau šiuo žmogum gėrėjęsis ir didžiavęsis. 17. Gęstant saulei baigė tręšti saulėgražas.

3 užduoties atsakymai:

3.1. Baikštus, pusseserė, paprasčiausiai, sugrėbtas, barščiai, skruzdžių, pavyzdžiui, anksčiau, stabtelėjo, praleisdamas, užšalęs, užgožtas, bergždžiai, prošvaisčių, lipdiniai, užsimerkęs, gūžčioti, svarsčiai, gailėsčio, žnybtelėjo, stengdavosi, trukdyti, dūžtantis.

3.2. Abiturientas, abstrakcionizmas, adjutant, briliantas, delfinariumas, iniciatyva, injekcija, institucija, konfidencialiai, makiažas, maniakas, marionetė, patriarchalinis, repatrijuoti, senjoras, serialas, stadionas, zodiakas.

4 užduoties atsakymai:

1. (Galbūt) dar (ne per vėlu) mokytis. 2. (Ne veltui) sakoma, kad (ne viskas) auksas, kas auksu žiba. 3. (Galgi) tai ir tiesa, bet (pernelyg) skaudū. 4. (Nekokia¹) ta sodyba, bet (visgi) sava, artima. 5. Jis (žūtbut) norėjo būti (nebe paskutinis / nebepaskutinis). 6. Jis (per daug) atkaklus, kad (tuoj pat) pasiduotų. 7. Aš šį tą žinojau, bet turbūt (ne viską). 8. (Nevisiškai) supratau, ką sakei. 9. (Iš tikrųjų) plaukikas plaukė (ne pasroviui). 10. Gali nupirkti ir (ne vieną) kilogramą, (vis tiek) nebus (per daug). 11. (Nebe toks) aš jau mažas ir (ne kvailis) už brolių. 12. Čia kažkas (ne visai) aišku. 13. Ar (ne per anksti) atsikėliau? 14. (Nebe pirmąkart) jis grįžta namo (ne laiku). 15. (Ne esminių / neesminių) pastabų (ne išbraukė / neišbraukė), o taip ir paliko. 16. Pastangos buvo (ne perniek). 17. (Nejaugi) tau (ne laisvė) rūpi, o turtas? 18. Turbut (ne kiekvienas) supras, kas čia padaryta (ne taip). 19. (Netgi) čia tu (pernelyg) drąsus. 20. (Kodėl gi) išvertei (ne pažodžiui)? 21. Jis (ne pirmas), bet ir (ne paskutinis / nepaskutinis). 22. (Vis tiek) (kasdien) tave matysiu. 23. (Nejaugi) (nemanai), kad (vos tik) padarysi klaidą, (tuoj pat) liksi vienišas? 24. Dabar jis rašo (ne blogiau) už daugelį žurnalistų ir rašytojų.

¹ *Nekokia* rašoma kartu, nes čia būdvardis, jo reikšmė „prastas“.

5 užduoties atsakymai:

Mažieji Grįžulo Ratai, Telšių Žemaitės vidurinė mokykla, Šiaulių miesto taryba, Trys karaliai, Šri Lankos Demokratinė Socialistinė Respublika, Antrasis pasaulinis karas, Lietuvių kalbos draugija, Vakarų Europa, Pusiaujo Gvinėjos Respublika, Petras Pirmasis, Šiaurės žvaigždė, Kuršių nerija, Vilniaus pedagoginio universiteto Lituistikos fakulteto Didaktinės lingvistikos institutas, Lietuvių lyginamosios literatūros asociacija, Atgimimo epocha, Renesansas, akmens amžius, Vytauto Didžiojo universiteto raštinė, UAB Šiuolaikinio meno centras, Ukmergės komunalinis ūkis, Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė, Jungtiniai Arabų Emyratai, Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Maironio lietuvių literatūros muziejus, Teisės departamento Juridinis skyrius, Europos Komisija, viešoji įstaiga Varėnos ligoninė, Baltijos Asamblėja, Naujasis testamentas, Marijampolės savivaldybės administracijos Teisės departamento Juridinis skyrius.

6 užduoties atsakymai:

1. Jis buvo pasaulinio masto muzikos įrašų specialistas. 2. Jubiliatas maloniai šnekučiavosi su senu pažįstamu. 3. Gražos gavau dvylika litų. 4. Nuo jūros padvelkė gaivus vėjelis. 5. Nusipirkau porą kilogramų išsirusių trešnių. 6. Ant užšalusios upės joks pavojus negresia. 7. Dėl kairiojo šlaunikaulio, žastikaulio ir šonkaulių lūžių bei patirto šoko garbaus amžiaus kaunietis atsidūrė ligoninėje. 8. Prašymo nustebintas pareigūnas davė leidimą dar kartą tirti surastos mergaitės kūną. 9. Plečia savo veiklą ir paramą Rytų Lietuvos lietuviams draugijos entuziastai Utenoje, Kaišiadoryse ir kituose miestuose. 10. Viliampolėje vis dažniau atsiranda skoningos architektūros, kuri liudija apie kitokio gyvenimo perspektyvas.

SKYRYBOS PRATIMAS

Atsakymai pateikti po šios užduoties

1 užduotis. **Parašykite reikalingus skyrybos ženklus:**

1. Kalba tai ir svarbiausia bendravimo priemonė esmingas mokytojo veiklos įnagis nes norint tiksliai aiškiai ir veiksmingai perteikti žinias bei turimą informaciją būtina mokėti deramai formuluoti mintis ir teiginius tinkamai juos pagrįsti argumentuoti nuosekliai aiškiai reikšti mintis tiek žodžiu tiek raštu. 2. Mokytojas gebėdamas riškiai aiškiai konkrečiai sklandžiai ir taisyklingai dėstyti savo mintis padeda plėtoti ir kalbinius moksleivių gebėjimus ugdyti jų požiūrį į kalbą kaip į vertybę moko deramo kultūringam ir išprususiam žmogui kalbinio bendravimo pagarbos ir atidos bendrinei lietuvių kalbai tampa sektinu norminės gyvos ir stilingos kalbos pavyzdžiu. 3. Bet klysta manantys neva pareigūnas laiko teisybę pasikabinęs ant sienos it brangų paveikslą ir grožisi ja. 4. Tai kas čia toliau pateikiama yra atsakas į daugelio nurodytus sunkumus kylančius susidūrus su labai sudėtingu ir nepagaunamu „Naujojo amžiaus“ reiškiniu. 5. Vargu ar Europai bus įdomi mūsų tėvynė tapusi panaši į prasigėrusį Sibiro kaimą kuriame klesti nusikaltimai. 6. Kontrolės darbų išlaidas sumoka inspektuojama įmonė arba fiziniai asmenys. 7. Programą atliko nepriekaištingai tai yra tiksliai laisvai išraiškingai ir areną paliko tikėdamiesi gero įvertinimo. 8. Gimines kaimynus draugus visus suvadino paminėti gražios sukakties. 9. Įėjęs ir nusirengęs svečias prisėdo ant suolo krašto. 10. Praslinko kovas šaltas snieguotas. 11. Toliau bus plėtojama socialinės priežiūros ypač globos ir rūpybos sistema. 12. Atlaidus kitų silpnybėms jis buvo griežtas ir reiklus sau. 13. Aš deja į konferenciją negalėsiu atvykti. 14. Daugelis iš principo su tuo sutiko. 15. Jis žinojo apie ką kalbėti susirinkusiems ir triukšmas tuoj pat nurimo. 16. Rytoj pranešė gerą orą todėl jei neims niukstytis eisime į pajūrį. 17. Byla turėjo ilgai tęstis ir kažin ar aš būčiau laimėjęs. 18. Tokiose šeimose tėvai nesirūpina ką vaikai valgys nei kuo apsirengs nei kaip mokyklą lankys nei kaip gyvens mokyklą baigę. 19. Ir eina kupinos darbų dienos ir slenka naktys pilnos ilgesio ir svajonių. 20. Šio straipsnio tikslas įvertinti besimokančios organizacijos modelio pagrindines problemines sritis išskirti pagrindinius mokymo institucijos kaip besimokančios organizacijos požymius taip pat apibendrinus teorinę bei empirinę patirtį įvardyti Lietuvos mokyklų kaitos gaires.

SKYRYBOS PRATIMO ATSAKYMAI

1 užduoties atsakymai²:

1. Kalba – tai ir svarbiausia bendravimo priemonė, esmingas mokytojo veiklos įnagis, nes(,) norint tiksliai, aiškiai ir veiksmingai perteikti žinias bei turimą informaciją(,) ³ būtina mokėti deramai formuluoti mintis ir teiginius, tinkamai juos pagrįsti, argumentuoti, nuosekliai, aiškiai reikšti mintis tiek žodžiu, tiek raštu. 2. Mokytojas(,) gebėdamas rišliai, aiškiai, konkrečiai, sklandžiai ir taisyklingai dėstyti savo mintis(,) ⁴ padeda plėtoti ir kalbinius moksleivių gebėjimus, ugdyti jų požiūrį į kalbą kaip į vertybę, moko deramo kultūringam ir išprususiam žmogui kalbinio bendravimo, pagarbos ir atidos bendrinei lietuvių kalbai, tampa sektinu norminės gyvos ir stilingos kalbos pavyzdžiu. 3. Bet klysta manantys, neva pareigūnas laiko teisybę pasikabinęs ant sienos ir brangų paveikslą ir grožisi ja. 4. Tai, kas čia toliau pateikiama, yra atsakas į daugelio nurodytus sunkumus, kylančius susidūrus su labai sudėtingu ir nepagaunamu „Naujojo amžiaus“ reiškiniu. 5. Vargu(,) ar Europai bus įdomi mūsų tėvynė, tapusi panaši į prasigėrusį Sibiro kaimą, kuriame klesti nusikaltimai. 6. Kontrolės darbų išlaidas sumoka inspektuojama įmonė arba fiziniai asmenys. 7. Programą atliko nepriekaištingai, tai yra(:) tiksliai, laisvai, išraiškingai, ir areną paliko tikėdamiesi gero įvertinimo. 8. Gimines, kaimynus, draugus – visus suvadino paminėti gražios sukakties. 9. Įėjęs ir nusirengęs(,) svečias prisėdo ant suolo krašto. 10. Praslinko kovas – šaltas, snieguotas. 11. Toliau bus plėtojama socialinės priežiūros, ypač globos ir rūpybos, sistema. 12. Atlaidus kitų silpnybėms, jis buvo griežtas ir reiklus sau. 13. Aš, deja, į konferenciją negalėsiu atvykti. 14. Daugelis(,) iš principo(,) su tuo sutiko. 15. Jis žinojo, apie ką kalbėti susirinkusiems, ir triukšmas tuoj pat nurimo. 16. Rytoj pranešė gerą orą, todėl(,) jei neims niaukstyti, eisime į pajūrį. 17. Byla turėjo ilgai tęstis ir kažin(,) ar aš būčiau laimėjęs. 18. Tokiose šeimose tėvai nesirūpina, ką vaikai valgys nei kuo apsirengs, nei ⁵ kaip mokyklą lankys, nei kaip gyvens mokyklą baigę. 19. Ir eina kupinos darbų dienos, ir slenka naktys, pilnos ilgesio ir svajonių. 20. Šio straipsnio tikslas – įvertinti besimokančios organizacijos modelio pagrindines problemines sritis, išskirti pagrindinius mokymo institucijos(,) kaip besimokančios organizacijos(,) požymius, taip pat(,) apibendrinus teorinę bei empirinę patirtį(,) įvardyti Lietuvos mokyklų kaitos gaires.

² Skyrybos ženklus pasirenka pats rašantysis, todėl čia pateikti skyrybos ženklai nėra vieninteliai galimi. Svarbiausia, kad būtų atkreiptas dėmesys, kur skyrybos ženklai būtini. Rekomenduojama išstudijuoti pateiktus sakinius ir nuspręsti, kas yra skiriami, kodėl vienais atvejais skyrybos ženklai yra būtini, o kitais atvejais pasirenkami.

³ Išplėstinę aplinkybę nebūtina skirti, bet jei skiriama, būtinai reikia skirti iš abiejų pusių, taigi šiame sakinyje galima išskirti (bet būtinai iš abiejų pusių) šią išplėstinę aplinkybę *norint tiksliai, aiškiai ir veiksmingai perteikti žinias bei turimą informaciją*.

⁴ Šiame sakinyje esančią išplėstinę pusdalyvinę aplinkybę *gebėdamas rišliai, aiškiai, konkrečiai, sklandžiai ir taisyklingai dėstyti savo mintis* galima skirti, galima neskirti. Jei skiriame, būtinai iš abiejų pusių.

⁵ Atkreipkite dėmesį, kad skyrybos ženklas rašomas tik prieš antrą pasikartojantį jungtuką.